

Aktivering af den kontracykliske kapitalbuffer på Færøerne

14. december 2021

Det Systemiske Risikoråd *henstiller* til erhvervsministeren, at der fastsættes en kontracyklisk kapitalbuffersats på Færøerne på 1 pct. fra 31. marts 2023.

Det højere kontracykliske kapitalbufferkrav vil træde i kraft 12 måneder efter, at ministeren har annonceret en forhøjelse. Institutterne har således tid til at tilpasse sig. Regeringen er forpligtet til, inden for en periode på tre måneder, enten at følge henstillingen eller at afgive en redegørelse, hvori det forklares og begrundes, hvorfor henstillingen i givet fald ikke følges.

Føroya Váðaráð, det færøske systemiske risikoråd, støtter denne beslutning.¹

Det Systemiske Risikoråd har til opgave at identificere og overvåge systemiske finansielle risici på Færøerne og kan henstille om makroprudentielle tiltag, der vedrører pengeinstitutterne på Færøerne. Formålet med at indføre en kontracyklisk kapitalbuffer er at mindske den realøkonomiske nedgang, som ellers vil følge, hvis husholdningers og virksomheders adgang til kredit strammes uhensigtsmæssigt hårdt i perioder med stress i det finansielle system. Det er erhvervsministeren, der er ansvarlig for fastsættelse af kapitalbufferkrav på Færøerne, herunder den kontracykliske kapitalbuffersats.

Rådet fastsætter den kontracykliske kapitalbuffersats ud fra en samlet vurdering af udviklingen i det finansielle system.² Ud over en række indikatorer for udviklingen i det finansielle system inddrager Rådet også anden relevant information, såsom andre politiktiltag samt nuværende og kommende krav til institutterne.

Rådet er parat til at henstille om en reduktion af buffersatsen med øjeblikkelig virkning, hvis der opstår stress i det finansielle system med risiko for en hård opstramning af kreditgivingen til husholdninger og virksomheder.

For at sikre ens konkurrencevilkår for færøske og udenlandske pengeinstitutter med eksponeringer på Færøerne er det i lovgivningen obligatorisk for EU-lande³, at institutter i andre lande anerkender den kontracykliske kapitalbuffersats på 1 pct. for færøske eksponeringer.⁴

Rådet vil løbende vurdere niveauet for den kontracykliske kapitalbuffersats på Færøerne. Rådet har ingen aktuel målsætning om yderligere forøgelse af den kontracykliske kapitalbuffersats. Hvis der opstår tegn på øget risikooopbygning, vil Rådet henstille om en yderligere forøgelse af buffersatsen.

¹ I 2016 blev det på Færøerne besluttet at oprette et færøsk systemisk risikoråd. I forhold til danske ansvarsområder på det finansielle område kan det færøske risikoråd afgive udtalelser til Det Systemiske Risikoråd i Danmark.

² Se Rådets metodenotat til fastsættelse af bufferen ([link](#)).

³ Det samme gælder for lande, som EU har indgået aftale med på det finansielle område, herunder Færøerne og Norge.

⁴ Læs mere om [anerkendelse af andre landes tiltag på Rådets hjemmeside](#).

Begrundelse

Efter [henstilling fra Rådet](#) blev stigningen i den generelle systemiske buffersats fra 2,0 til 3,0 pct. på Færøerne midlertidigt suspenderet i marts 2020 som reaktion på usikkerheden og udfordringerne forbundet med udbredelsen af covid-19. Den systemiske buffer blev indført for at dække strukturelle risici i den færøske økonomi. Den færøske økonomi er lille og åben med en koncentreret erhvervsstruktur, der i høj grad afhænger af fiskeri og fiskeopdræt. Det gør økonomien sårbar over for negative økonomiske stød, der gennem direkte og indirekte effekter kan medføre tab i den finansielle sektor og forstærke udsving i realøkonomien. Historisk har der været store udsving i den færøske økonomi og stor variation i pengeinstitutternes nedskrivninger. Det er Rådets vurdering, at den færøske finansielle sektor er sårbar over for de strukturelle forhold, der kendetegner den færøske økonomi.⁵

Ud over de strukturelle risici er der tegn på opbygning af cykliske risici på Færøerne. Der er fart på højkonjunktoren med høj boligprisvækst og kreditvækst.⁶ Ved pludselige omslag i konjunktoren er der risiko for øgede tab i de færøske pengeinstitutter. Rådet finder, at en kontracyklisk kapitalbuffer kan adressere disse sårbarheder.

I lyset af denne udvikling vurderer det Systemiske Risikoråd, at den midlertidige reduktion af kapitalkravet på Færøerne skal tilbageføres. Covid-19 viste, at det er en fordel at have en kapitalbuffer, der kan frigives, hvis der opstår stress i det finansielle system. Rådet anbefaler derfor at bibeholde en generel systemisk buffersats på 2 pct. og i stedet fastsætte en kontracyklisk kapitalbuffersats på 1 pct. af de færøske eksponeringer. Herved vil niveauet for institutternes samlede kapitalkrav blive ført tilbage til situationen før covid-19. Rådet vurderede niveauet for institutternes samlede kapitalkrav i sin [analyse](#) fra 4. marts 2020.

Bufferen skal øge institutternes modstandskraft og sikre kreditgivning i perioder med finansiell stress

Den kontracykliske kapitalbuffer er et instrument til at gøre institutterne mere modstandsdygtige ved at øge kravet til deres kapitalisering i perioder, hvor der opbygges risici i det finansielle system. Hvis der opstår finansiell stress med risiko for en hård opstramning af kreditgivningen, kan bufferen reduceres med øjeblikkelig virkning, så institutterne får frigivet kapital.

I det omfang institutterne ikke anvender den frigivne kapital til at absorbere tab, kan de anvende den til nyudlån eller til at sikre deres kapitaloverdækning. Derved forbedres muligheden for, at kreditinstitutterne opretholder en passende kreditgivning i perioder med stress i det finansielle system. Bufferen bidrager dermed til at begrænse negative effekter på realøkonomien ved finansiell stress.

De færøske pengeinstitutter kan allerede med deres aktuelle kapitalniveau opfylde et krav om en kontracyklisk kapitalbuffersats på 1 pct.

Kravet om, at pengeinstitutterne skal holde en kontracyklisk kapitalbuffer, er ikke et hårdt krav. Pengeinstitutter, der bryder kravet, vil derfor ikke miste deres licens til at drive pengeinstitut. Pengeinstitutterne vil i stedet blive mødt med et krav om at indsende en kapitalbevaringsplan til Finanstilsynet, ligesom der kan være begrænsninger på udbetaling af fx bonus og udbytte, hvis de ikke overholder det kombinerede kapitalbufferkrav.⁷

⁵ Se indikatorer i Rådets henstilling om forhøjelse af den systemiske buffersats på Færøerne fra april 2018 ([link](#)).

⁶ Højkonjunktoren har fået fart igen, Analyse af Færøsk økonomi, Danmarks Nationalbank, 18. november 2021.

⁷ Det kombinerede kapitalbufferkrav består, ud over den kontracykliske kapitalbuffer, af den generelle systemiske buffer, kapitalbevaringsbufferen og en SIFI-buffer for de systemisk vigtige institutter, de såkaldte SIFI'er, jf. "Bekendtgørelse om opgørelse af det kombinerede kapitalbufferkrav mv." udgivet af Finanstilsynet den 16. december 2014 og det relaterede notat "Bestemmelser om kapitalbevaringsplan og opgørelse af det maksimale udlodningsbeløb" på Finanstilsynets hjemmeside.

Andre kapitalkrav

Rådet inddrager også andre politiktiltag i sine overvejelser om den kontracykliske buffersats. Der tages både højde for andre nuværende krav og indfasning af kommende krav til institutterne.

NEP-krav

NEP-kravet er et krav til institutternes nedskrivningsegne passiver (NEP). NEP-kravet fastsættes af Finanstilsynet og vil for de færøske institutter blive gradvist indfaset frem mod juli 2025. NEP er passiver, der er egnede til at absorbere tab og rekapitalisere et institut i en afviklingssituation. NEP-kravet adskiller sig væsentligt fra den kontracykliske buffer. Formålet med NEP-kravet er at sikre, at institutterne kan restruktureres eller afvikles uden brug af statslige midler, og uden at afviklingen får betydelig negativ effekt på den finansielle stabilitet. Dette formål adskiller sig fra formålet med den kontracykliske kapitalbuffer om at forbedre muligheden for, at kreditinstitutterne opretholder en passende kreditgivning i perioder med stress i det finansielle system. NEP-kravet kan opfyldes med flere typer kapital og gældsinstrumenter, hvor kapitalbufferkrav udelukkende kan opfyldes med egentlig kernekapital.

Institutterne kan med deres nuværende kapitalniveau opfylde en kontracyklisk kapitalbuffer på 1,0 pct. oven i deres nuværende NEP- og bufferkrav. NEP-kravet stiger de kommende år, da det indfases frem til juli 2025. Det vurderes, at institutterne har tilstrækkelig tid til at tilbageholde indtjening og udstede NEP-gæld for at opfylde det fuldt indfasede NEP-krav.

Rådets henstilling er i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Lars Rohde, formand for Det Systemiske Risikoråd

Udtalelse fra ministeriernes repræsentanter i Rådet

Det følger af lovgivningen om Det Systemiske Risikoråd, at henstillinger rettet mod regeringen skal indeholde en udtalelse fra ministeriernes repræsentanter i Rådet. Ministeriernes repræsentanter samt Finanstilsynet har ikke stemmeret i forhold til henstillinger rettet mod regeringen.

Regeringen vil afvente input fra det færøske landsstyre med henblik på at vurdere, om de rette forudsætninger er til stede for at følge henstillingen. På den baggrund vil regeringen inden for 3 måneder tage stilling til henstillingen fra Det Systemiske Risikoråd.

Bilag A – Indikatorer

I vurderingen af buffersatsen inddrager Rådet en række udvalgte hovedindikatorer, der skal opfange opbygning af systemiske risici på forskellige stadier i den finansielle udvikling. Der anvendes supplerende indikatorer og anden relevant information i vurderingen for at nuancere det billede, der tegner sig ud fra hovedindikatorerne.

Begyndelsen af et finansielt opsving er ofte karakteriseret ved, at investorernes villighed til at foretage risikofyldte investeringer stiger. Det afspejler sig i højere aktivpriser, herunder priser på bolig- og erhvervsejendomme, og lempeligere kreditvilkår for husholdninger og virksomheder. På et senere stadie i den finansielle udvikling kan husholdningerne og virksomhederne øge deres gæld i forventning om fortsat stigende ejendomspriser. Det betyder, at nogle indikatorer, fx ejendomspriser, giver signal om opbygning af systemiske risici tidligere end andre indikatorer, fx udlån til husholdninger og virksomheder.

Ejendomsmarkedet og kreditudviklingen⁸

Der er tegn på risikoopbygning på boligmarkedet, hvor der har været høj aktivitet og store prisstigninger siden 2013 og særligt i 2020. Den samlede kreditvækst til færøske husholdninger er stigende, men fortsat moderat. Boligejerne på Færøerne har i overvejende grad variabelt forrentede lån og er derfor særligt eksponerede mod rentestigninger.

Der er høj kreditvækst til erhvervssektoren på Færøerne, hvor det samlede mål dækker over høj kreditvækst til flere brancher. Det tæller brancher, der i deres natur er mere sårbare over for strukturelle og udefrakommende stød, herunder fiskeriet, men også mere konjunkturfølsomme brancher som handel, transport mv. samt bygge og anlæg. Med tocifrede vækstrater for flere brancher opbygges risici, da lån optaget i opgangstider kan vise sig usikre og materialisere sig i tab, hvis konjunkturerne vender.

Modelbaserede indikatorer

Estimater af den finansielle cykel på Færøerne viser, at den finansielle udvikling enten er på den opadgående del af den finansielle cykel eller på et højt niveau, jf. figur 8. Estimaterne skal tolkes forsigtigt, da de ikke giver et nøjagtigt billede af den aktuelle finansielle cykel. Blandt andet er der usikkerhed i slutningen af dataperioden, de såkaldte endepunktsproblemer. Den anvendte metode reducerer imidlertid denne usikkerhed.⁹ En analyse foretaget af Danmarks Nationalbank om den finansielle cykel i Danmark viser, at den finansielle cykel primært drives af udsving i boligpriser og kredit, hvor boligpriserne har en tendens til at bevæge sig før kredit.¹⁰

⁸ Den omtalte kreditudvikling dækker udlån fra både færøske- og danske institutter.

⁹ Se tillægget på side 54 i Grinderslev m.fl., *Financial Cycles: What are they and what do they look like in Denmark?*, *Danmarks Nationalbank Working Paper*, nr. 115, juni 2017.

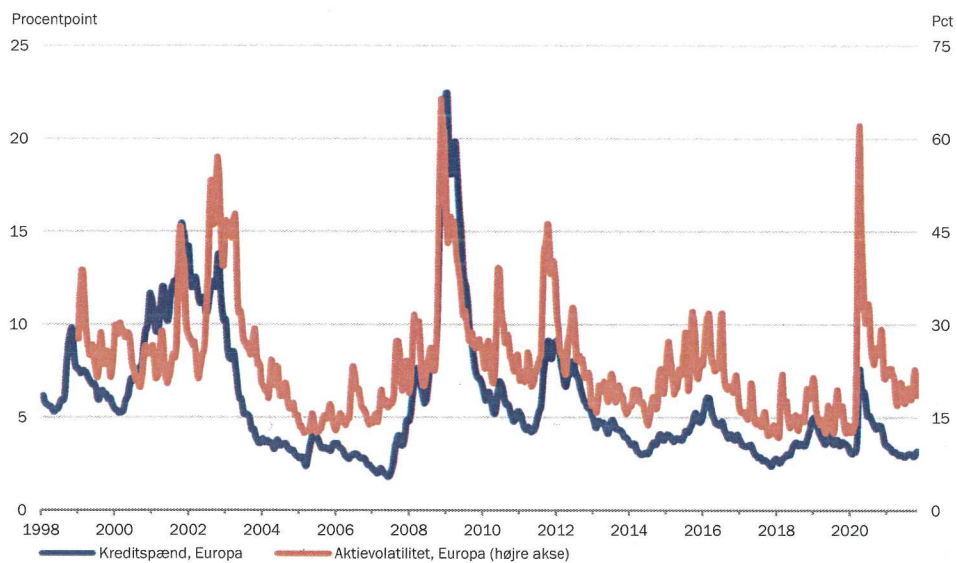
¹⁰ Se Oliver Juhler Grinderslev, Paul Lassenius Kramp, Anders Kronborg og Jesper Pedersen, *Financial Cycles: What are they and what do they look like in Denmark?*, *Danmarks Nationalbank Working Paper*, nr. 115, juni 2017.

Figursæt: Indikatorer

Kreditspænd og aktievolatilitet

Figur 1

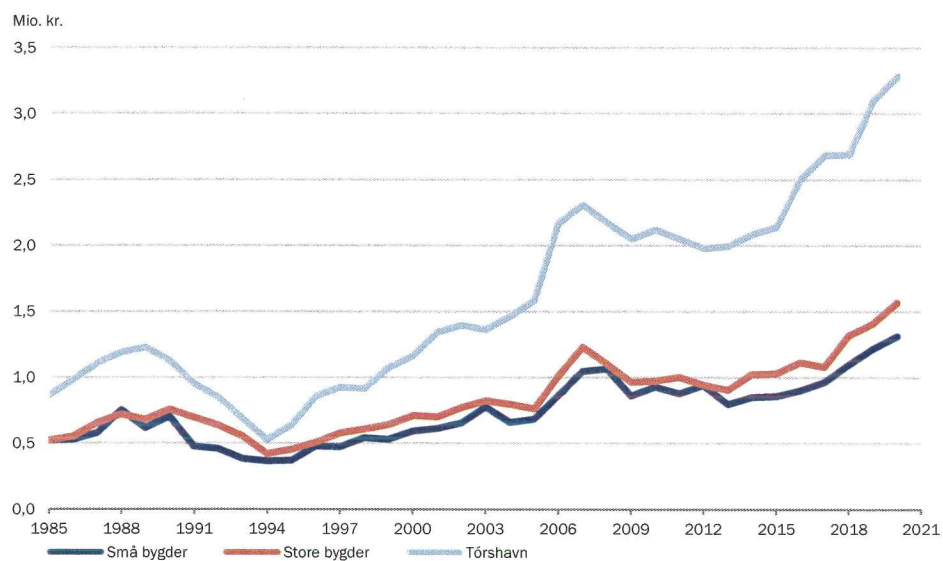

Note: Kreditspænd er rentespændet mellem "high yield" euro virksomhedsobligationer og statsobligationer. Aktievolatilitet er målt ved den implicite volatilitet på optioner på Stox Europe 600, VSTOXX (europæiske VIX).

Kilde: Thomson Reuters og Bloomberg.

Gennemsnitlige handelspriser for huse på Færøerne

Figur 2

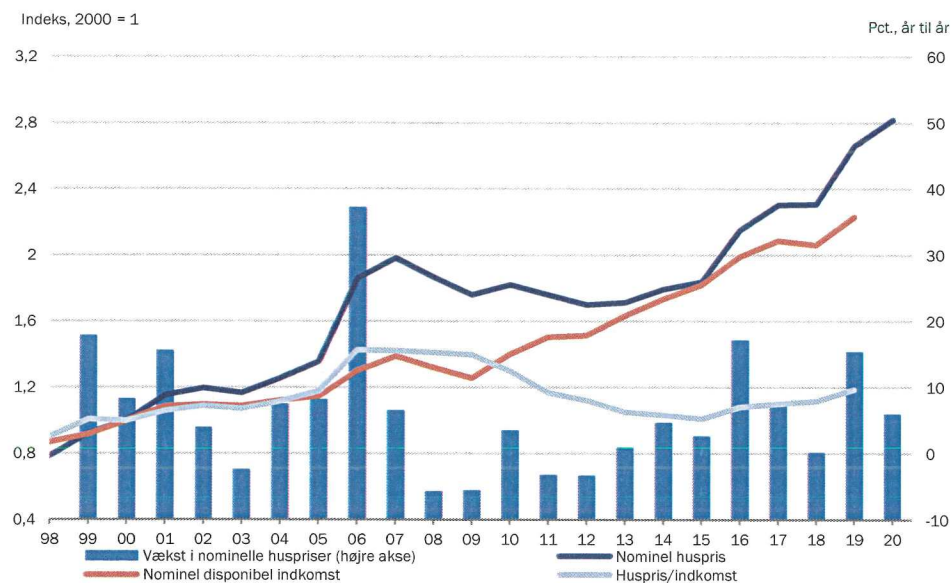

Note: Løbende priser.

Kilde: Hagstova Føroya.

Huspriser og indkomst

Figur 3

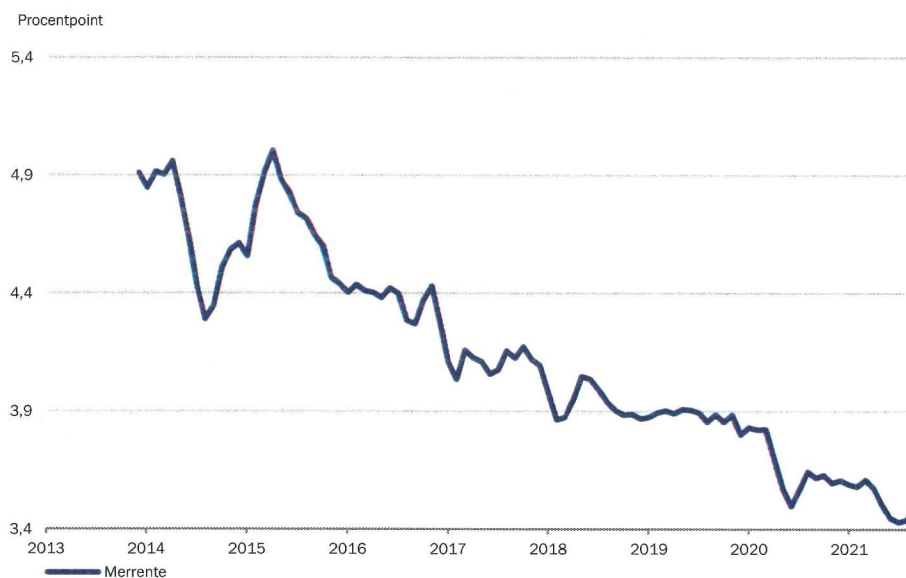

Note: Husprisen er den gennemsnitlige årlige huspris i Tórshavn. Indkomsten er den disponible bruttonationalindkomst (BNI). For 2016 og 2017 er BNI et estimat fra Hagstova Føroya (13. juni 2018).

Kilde: Hagstova Føroya.

Merrente på nyudlån

Figur 4

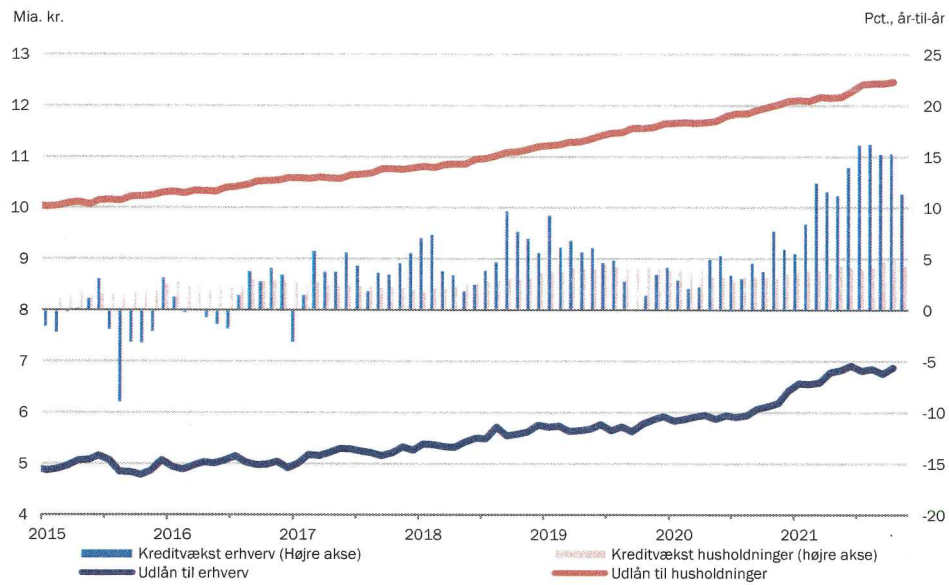

Note: 3 måneders glidende gennemsnit. Merrenten er defineret som pengeinstitutternes rente på nye udlån ekskl. kassekreditter i forhold til Nationalbankens ledende pengepolitiske rente (p.t. indskudsbevisrenten). Pengeinstitutternes udlånsrente er et vægtet gennemsnit af renterne på nye udlån fra danske og færøske pengeinstitutter. Udviklingen i renten på nyudlån afspejler bevægelser i renteniveauet, men påvirkes i høj grad også af fordelingen af månedens nye udlån, så fx øget vægt af lån med sikkerhed isoleret set vil trække totalen ned.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Udlån til erhverv og husholdninger på Færøerne

Figur 5

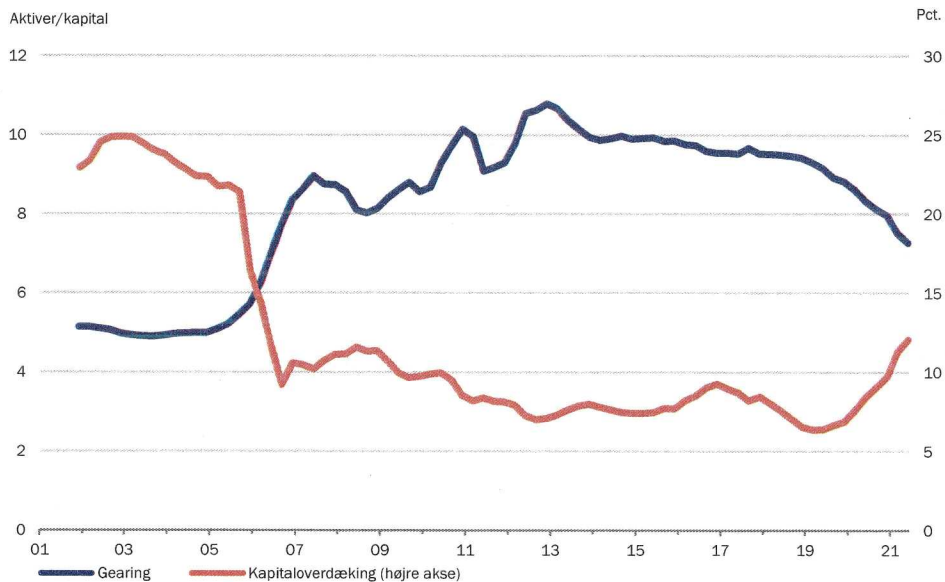

Note: Udlån fra den samlede MFI-sektor til færøske husholdninger og virksomheder. Tallene inkluderer udlån fra danske og færøske institutter.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Pengeinstitutternes gearing og kapitaloverdækning

Figur 6

Note: Gearing er defineret som summen af aktiver, garantier og kredittilsagn delt med kernekapital (inkl. hybrid kernekapital). Frem til 2006 er kapitaloverdækningen beregnet som basiskapital fratrukket det individuelle solvensbehov (solvensbehovet er sat til 8 pct. før 2005). Fra 2007 er kapitaloverdækningen beregnet som den faktiske egentlige kernekapital fratrukket det samlede krav til den egentlige kernekapital (inkl. kapitalbufferne). Vægtet gennemsnit (for hele perioden).

Kilde: Finanstilsynet.

Pengeinstitutternes egenkapitalforrentning

Figur 7

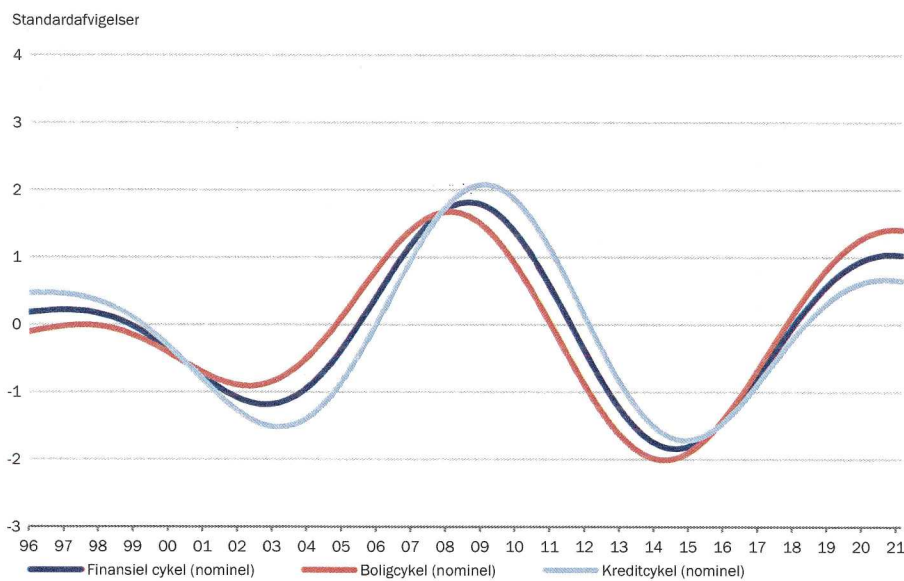

Note: Pengeinstitutternes egenkapitalforrentning (vægtet gennemsnit) fratrukket den aktuelle 10-årige danske statsobligationsrente. Pengeinstitutternes egenkapitalforrentning er annualiseret.

Kilde: Finanstilsynet og Nordea Analytics.

Finansiel cykel

Figur 8

Note: Den finansielle cykel er illustreret på basis af serier for nominal kredit og boligpriser. Kreditserien er "Udlån fra færøske pengeinstitutter, regnskabstal", se noten i fanebladet "Udlån ift. BNP", og boligpriserne er den gennemsnitlige årlige huspris i Tórshavn. De underliggende serier er standardiseret, før den samlede finansielle cykel er beregnet. Derfor kan værdien af cyklen ikke tillægges nogen fortolkning, men afspejler hvilken fase cyklen er i. Trenden samt den cykliske komponent i serierne er beregnet med et band pass-filter, jf. Drehmann et al. (2012), Characterising the financial cycle: don't lose sight of the medium term!, BIS Working Papers, No 380, June.

Kilde: Finanstilsynet, Danmarks Nationalbank, Hagstova Føroya og egne beregninger.

Bilag B: Effekt på andre lande

Udenlandske institutter skal også opfylde en færøsk buffer

Udenlandske institutter med krediteksponeringer på Færøerne skal også opfylde en kontracyklisk kapitalbuffer på deres færøske eksponeringer. Der er såkaldt obligatorisk reciprocitet for den kontracykliske kapitalbuffer op til 2,5 pct. for EU-lande.¹¹ Reciprocitet betyder, at relevante myndigheder på tværs af lande anerkender hinandens tiltag, så institutterne pålægges ens krav.

Ingen negative effekter i andre lande af en højere buffer på Færøerne

Ifølge European Systemic Risk Board skal makroprudentielle myndigheder vurdere mulige grænseoverskridende effekter af makroprudentielle tiltag. Rådets tilgang til at vurdere effekterne er beskrevet i notatet *Gensidig anerkendelse af makroprudentielle tiltag* på Rådets hjemmeside [[link](#)].

Rådet vurderer, at de færøske institutter ikke vil ændre deres udlån mærkbart i udlandet som følge af en stigning i den kontracykliske kapitalbuffer til 1,0 pct. på Færøerne. De færøske institutter har overvejende eksponeringer mod den færøske økonomi. Et enkelt institut har mindre eksponeringer mod den grønlandske økonomi. Rådets vurdering er bl.a. baseret på erfaringer fra opbygningen af den generelle systemiske kapitalbuffersats for eksponeringer på Færøerne.

Generelt forventes et makroprudentielt tiltag at have positive følgevirkninger for andre lande. En lavere risiko for, at systemiske risici materialiserer sig på Færøerne, reducerer også risikoen for smitte til andre lande, der er eksponeret for udviklingen på Færøerne. Der kan imidlertid også være negative følgevirkninger. Fx kan et strammere krav på Færøerne få færøske pengeinstitutter til at øge risikotagningen i andre lande, hvis de ønsker en højere risikoprofil, end det strammere krav tillader på Færøerne. Det kan bidrage til at reducere kreditstandarderne og føre til opbygning af risici i andre lande, hvis de lande er i en ekspansionsfase.

De danske pengeinstitutter har generelt lav eksponering mod den færøske økonomi. Et fåtal af de danske realkreditselskaber har større eksponeringer, set i forhold til størrelsen på den færøske økonomi. Alle disse vil skulle reciprokere en kontracyklisk kapitalbuffersats på 1 pct. på deres færøske eksponeringer. Effekten på kapitalkravet for de danske institutter vil dog være begrænset, da de færøske eksponeringer udgør en mindre andel af de samlede eksponeringer.

---

¹¹ Det samme gælder for lande, som EU har indgået aftale med på det finansielle område.